

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Oslo, 20.12.19

Forleggerforeningens innspill til statsbudsjettet 2021

Den teknologiske skolesekken må evalueres og spisses

Forleggerforeningen applauderer tiltakene i den teknologiske skolesekken. Både støtte til utvikling og tilskudd til innkjøp av læremidler er viktige tiltak som bidrar til at skoler i hele landet får styrket den digitale delen av undervisningen.

Det er imidlertid viktig at ordningen evalueres, slik at det blir tydelig hvor den fungerer etter intensjonen og hvor det eventuelt er behov for å justere innretningen. Man bør særlig se på hvorvidt det har vært en økning i innkjøpene i perioden hvor ordningen har eksistert. Dette vil gi svar på om ordningen bidrar til at det blir kjøpt inn nye lisenser, eller om tilskuddet brukes til å kjøpe lisenser som kommunene allerede abonnerte på da ordningen ble etablert. Dersom ordningen ikke fungerer etter intensjonen om å øke innkjøpet av nye digitale læremidler, bør den justeres.

Forleggerforeningen ønsker å understreke at innkjøpsstøtten til digitale læremidler må fortsette å være et supplement til tilleggsbevilgninger i rammetilskuddet. Gjennom å styrke ordningene i den teknologiske skolesekken, og i tillegg øke rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner, vil de skolene som ligger etter med digitaliseringen kunne klare å opparbeide seg kompetanse og undervisningspraksiser som oppfyller ambisjonene om en digital skole. Samtidig vil man kunne sikre reell frihet for lærere og skoleeiere til å velge de læremidlene de opplever at fungerer best.

Forleggerforeningen foreslår

- At det gjøres en grundig evaluering av innkjøpsordningen for læremidler i den teknologiske skolesekken. På bakgrunn av resultatene må innretningen på ordningen justeres.

Finansiering av læremidler til Fagfornyelsen

Moderne læremidler med en gjennomtenkt pedagogisk struktur må være tilgjengelig for at innføringen av Fagfornyelsen skal lykkes. Markedet sørger for at utvalget blir mangfoldig og kvaliteten høy. Og skolen må nødvendigvis ha tilstrekkelig økonomisk handlingsrom til å kunne ta bruk de læremidlene de mener gir best læring i tråd med de nye læreplanene.

Forleggerforeningen mener det er viktig at det bevilges en økning i kommuner og fylkeskommuners rammetilskudd i årene hvor Fagfornyelsen skal implementeres. Økningen må dekke reelle kostnader skolene har til innkjøp av læremidler.

Videregående skole

Da gratis læremidler ble innført i videregående opplæring i 2010, ble det lagt til grunn at en tredjedel av læremidlene normalt skiftes ut hvert år. I statsbudsjettet for 2020 forutsettes det på denne bakgrunn at fylkeskommunene ikke vil ha noen merutgifter knyttet til innkjøp av læremidler til Fagfornyelsen. Forleggerforeningen mener det er grunn til å ettergå dette premisset når man skal fastsette budsjetttrammer for 2021 og årene fremover.

I årene 2006-2008 kjøpte fylkeskommunene inn læremidler til videregående skole, ett år av gangen (altså 1/3 av læremidlene). I årene etter innføringen av reformen ser vi at salget har stabilisert seg på et betydelig lavere nivå. Det er ingen holdepunkter for at fylkeskommunene ikke vil få betydelig høyere utgifter til læremiddelinnkjøp i årene hvor Fagfornyelsen skal implementeres, dersom målet er at elever og lærere skal ha tilgang til læremidler til de nye planene. Denne merutgiften kompenseres det ikke for i neste års budsjett (2020).

Grunnskole

I statsbudsjettet for 2020 ble det bevilget 170 millioner kroner til dekke merutgifter kommunene har til innkjøp av nye læremidler. Forleggerforeningen ser positivt på at det kom en økning i bevilgningene, men vi er samtidig bekymret for at midlene ikke vil strekke til.

Vi har tidligere fremhevet at skolens behov for nye læremidler samlet sett vil være på tilsvarende nivå som tidligere reformer i skolen. Dreiningen vi ser mot lisensbaserte betalingsmodeller for digitale læremidler gjør at inngangskostnaden blir noe lavere, men totalkostnaden vil være lik eller høyere. Justert for prisvekst er bevilgningene som ligger i regjeringens budsjettforslag 66 pst lavere enn det som ble bevilget årlig til formålet i perioden 2006-2008.

Forleggerforeningen har tidligere estimert og spilt inn til KD at Fagfornyelsen vil innebære en ekstrakostnad for kommunene på 300 millioner kroner per år over tre år i innkjøp av læremidler (40 pst lavere enn bevilgningene i 2006-2008). Vi mener fortsatt at dette er et realistisk estimat.

Vi viser for øvrig til tidligere innsendte estimat over hva det vil koste kommuner og fylkeskommuner å kjøpe inn nye læremidler til Fagfornyelsen.

Forleggerforeningen foreslår

- At det bevilges 300 millioner kroner til fylkeskommunene til innkjøp av læremidler til videregående skole per år i årene 2021 og 2022.
- At det bevilges 300 millioner kroner til kommunene til innkjøp av læremidler til grunnskolen.

Styrking av rammene for lærebøker på norsk i høyere utdanning

Lærebøker på norsk i høyere utdanning er et avgjørende virkemiddel for å sikre norsk som et fullverdig samfunnsbærende språk. Det er også vesentlig for å unngå domenetap til engelsk.

Midler fra *Lærebokutvalget for høyere utdanning* (LBU), som forvaltes av Diku, er et viktig språkpolitisk virkemiddel. Midlene er avgjørende for at forlag skal kunne gi ut lærebøker for fag med få studenter, på minoritetsspråket nynorsk og på samiske språk. Realfag, teknologiske fag og andre områder hvor det er svært kostnadskrevenende å gi ut bøker er særlig utsatt.

Bevilgningene til LBU har stått på stedet hvil i mange år. Det er behov for å øke disse, og samtidig legge inn en komponent for digitale versjoner av bøkene. Forleggerforeningen foreslår en økning av bevilgningene til Lærebokutvalget med 10 millioner kroner i 2020. Vi mener også at dette språkpolitiske virkemidlet er så viktig at det bør ha en egen post i Statsbudsjettet.

Norske akademiske forlag har satt i gang et storstilt digitaliseringsprosjekt av norske akademiske bøker og lærebøker for høyere utdanning, *Allvit*. Her er det lagt til rette for at digitale bøker kan lånes ut til studenter og ansatte via Forskningsbibliotekene, på lik linje med engelskspråklig litteratur. Den norske akademiske litteraturen er sårbar idet den kun har Norge som marked. For at norske studenter skal få tilgang til denne litteraturen i biblioteket er det nødvendig å tilføre øremerkende innkjøpsmidler til Forskningsbibliotekene. Forleggerforeningen foreslår at det blir bevilget 15 millioner kroner til slike innkjøp.

Forleggerforeningen foreslår

- At det bevilges 10 millioner kroner til en økning av bevilgningene til Lærebokutvalget for høyere utdanning.
- At det bevilges 15 millioner kroner i øremerkede midler til Forskningsbibliotekene til innkjøp av akademisk litteratur på norsk i digitalt format.

Forleggerforeningen stiller seg til disposisjon dersom noe er uklart eller ved behov for utdyping eller videre drøftelser.

Med vennlig hilsen,

Kristenn Einarsson
Adm. dir. Den norske Forleggerforening